СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 88. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, четвер, 17-го квітня 1947. No. 88. JERSEY CITY and NEW YORK, Thursday, April 17, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

РІНОЛДС ПОВЕРНУВСЯ З ПОДОРОЖІ ДОВКРУГИ ЗЕМЛІ

Літак Бомбшел перелетів 20,000 миль в подорожі довкруги землі впродовж 78 годин і 56 мінут. Є це рекорд у подорожі довкруги світу. Провідником полету був Милтон Дж. Рінолдс з Шікаґа, пілотом кап. Вилїєм Одом з Рослин, Лонг Айленд, Н. Й., а інженером полету Т. Каррол Салі з Даллас, Тексас. Літак Бомбшел це перероблений бомбовіз Доґлеса А-26. На ньому вибрався Рінолдс у суботу 12 квітня в год. 5.11 ввечір з майдану Ля Ґвардія в Ню Йорку, а прилетів з поворотом до цього самого майдану в Ню Йорку в середу 16 квітня 6 мінут по півночі.

Попередний рекорд в подорожі довкруги світу здобув американець Гаверд Гюз у 1938 р., який відбув таку подорож, у 91 годинах і 8 мінутах, одначе вона була 4,000 миль коротша.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ СУД СПИНИВ СТЕЙТОВИЙ ЗАКОН ПРОТИ СТРАЙКУ.

Дистриктовий Федеральний Суд у Нюарку, Н. Дж., заборонив арештувати урядничок стейтової телефонної юнії за те, що вони вийшли на страйк та візвали членок юнії страйкувати дальше, не зважаючи на стейтовий закон, який забороняє такий страйк і накладає за непослух кари прошеві та кари арешту. Суддя Гай Л. Фейк рішив, що ця заборона важна доти, доки Найвищий Суд не вирішить, чи стейтовий закон не йде в розріз з конституцією Злучених Держав. Одначе суддя признав право стейтові йти вперед з плянами перевести примусове посередництво у теперішньому телефонному страйку. — Телефонний страйк знову перейшов нову фазу, коли підприємці і юнії не погодилися на плян секретаря праці Швеленбака, щоб перервати страйк і здатися на посередництво федерального уряду. Швеленбак заповів, що він віднесеться до загалу населення по радіо за моральну допомогу для наладнання страйку.

ЗАПОВІДАЮТЬ ЗНИЖКУ ЦІН НА ПРОМИСЛОВІ ВИРОБИ.

Секретар скарбу Джан В. Снайдер запропонував промисловцям, щоб вони згодилися обнизити ціни промислових виробів безогляду на конкуренцію. Він сказав на пресовій конференції, що є признаки, що ціни будуть падати. Він заповів, що найближчого тижня оприлюднить уже якісь результати зі своїх змагань у цій справі.

„ШКОЛА БЕЗПРАВСТВА" В УНІВЕРСИТЕТАХ.

Комісія для Неамериканських Діянь в палаті репрезентантів оприлюднила осторогу перед затіями організації, звісної під назвою „Американська Демократична Молодь". Ця організація існувала давніше під назвою „Ліґа Комуністичної Молоді", а коли несподівано Ліґа себе розвязала, негайно на другий день повстала „Американська Демократична Молодь" з тих самих членів. Вона має за головне завдання організувати студентів по університетах, заманюючи їх різними обманчивими гаслами. Комісія твердить, що це ніщо інше, а „школа для науки безправства" серед студентів.

Арештований за легковаження конгресу звісний підпольний комуністичний провідник Ґерґард Айслер, випущений на волю за зложенням запоруки у висоті $20,000. Він має явитися поновно у суді в Вашінгтоні, де він обвинувачений у фальшуванні зголошень на видання американського пашпорту.

АМЕРИКА ВИСИЛАЄ БОМБОВОЗИ ДО НІМЕЧЧИНИ.

Команда Повітряних Сил Армії вишле девять надфортець марки Бі-29 до Німеччини з днем 1 червня. У виправі візьме участь 150 офіцирів і залоги. Тепер нема ніяких американських надфортець в американській окупаційній зоні в Німеччині. Команда твердить, що бомбовози ідуть виключно для вправ. Вони відвідають теж британські летунські бази в Англії.

СУДДЯ ДЖЕКСОН ПОБОЮЄТЬСЯ ЗАГНЯТТЯ ЦІЛОЇ ЕВРОПИ РОСІЄЮ.

Член Найвищого Суду Злучених Держав, Роберт Г. Джексон, виголосив промову на обіді з нагоди жидівської допомогової кампанії в Ню Йорку. Він остеріг, що Совєти можуть загорнути цілу Европу, якщо вони тепер дібються контролі над обєднаною Німеччиною. Він радить Америці наладнати справу Німеччини навіть без згоди Аліянтів, щоб недопустити до пізнішого поширення комуністичної влади на цілий світ.

ДОМАГАЮТЬСЯ ПРИМУСОВОЇ АРМІЇ В КОНГРЕСОВІМ ЗВІТІ.

Студії переведені в конгресі над питанням, чи атомова бомба робить не потрібною загальну примусову військову службу, виказують, що для забезпеки миру на найближчих пять літ примусова служба є конечна. Студії переведено за вказівками департаменту війни.

Президент домагається заборони експорту для агресорів

Президент Труман віднісся до конгресу з предложенням змінити закон про невтральність Злучених Держав. Останній закон в справі невтральности з 4. листопаду 1939 р. однаково трактує наїзника і нападеного і дозволяє американським підприємствам продавати їм военні матеріяли, зброю й амуніцію. Президент домагається заборони вивозу военних матеріялів до краю агресорів, бо це противне теперішнім вимогам і зобовязанням Америки. Він домагається права для президента Злучених Держав вирішувати, кому дати, а кому відмовити висилку матеріялів зо Злучених Держав під час війни.

ПРИСПІШАТЬ УХВАЛУ ДОПОМОГИ СЕРЕДНЬОМУ СХОДОВІ ВСУПЕРЕЧ АГІТАЦІЇ ВОЛЕСА.

Промови бувщого секретаря торгівлі Генрія Волеса в Англії, які мають на меті довести, що Америка пустилася на шлях безоглядного імперіялізму, викликали протилежний наслідок в конгресі Злучених Держав. Крім гострої критики і домагання поставити Волеса перед суд, конгресмени хочуть приспішити ухвалу признати $400,000,000 Греції й Туреччині на спинення комунізму. — Генеральний прокуратор Там Кларк у своїй промові у Филаделфії назвав „брехнею" твердження, наче б Америка пустилася на шлях імперіялізму. — Серед англійських парляментарних кол появилися голоси гострої критики на адресу уряду за це, що уряд відступив Волесові час на його промову по урядовім радіо.

УРЯД ЗАПИТУЄ, ЩО ЗРОБИЛИ СОВЄТИ З МАТЕРІЯЛАМИ З ЛЕНД-ЛІЗУ.

З урядових кол заповідають, що під час переговорів для наладнання позичок в матеріялах під час війни для Совєтів на підставі закону про Ленд-Ліз насамперед підійме американський уряд питання, що Совєти зробили з цими матеріялами. Досі не можна було про це довідатися, бо Росія тримає такі вісті в тайні поза „залізною заслоною". Всі інші Аліянти під час війни дозволяли на американську контролю при уживанні цих матеріялів, а єдина Росія відмовила допустити таку контролю. Йде теж про те, що Росія зробила з амуніцією й военним вирядом, який залишився в резерві по війні.

БРАЗИЛІЯ ЗАБОРОНЯЄ ДІЯЛЬНІСТЬ КОМУНІСТИЧНОЇ МОЛОДІ.

Президент Бразилії Евріко Ґаспар Дутра завісив діяння Союзу Комуністичної Молоді. Є це перший крок уряду для припинення комуністичної діяльности в Бразилії. Комуністичні органи почали нагальну нагінку на прихильників Злучених Держав у Бразилії.

КОНФЕРЕНЦІЯ В МОСКВІ

ПОГЛИБЛЮЮТЬСЯ РОЗБІЖНОСТІ МІЖ ЗАХІДНИМИ СОЮЗНИКАМИ ТА СОВЄТАМИ; СПРАВА ДОВГОРЕЧИНЦЕВОГО ДОГОВОРУ ЧОТИРЬОХ ПОТУГ; СТАНОВИШЕ СОВЄТІВ УНЕМОЖЛИВЛЮЄ УСПІХ.

Москва, 15. квітня. — Рада міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг продовжувала сьогодні свої наради в справі американської пропозиції довгоречинцевого договору між чотирма великодержавами, що мав би бути тривким забезпеченням Европи перед німецькою агресією в майбутньому. Американський секретар стейту домагався принціпової згоди трьох інших великодержав на американську пропозицію та визначення окремих спеціялістів, що приготовили б текст договору. Велика Британія і Франція в основному погодились на це, натомість Совєтський Союз видвигнув свої проти-пропозиції, включаючи і ті, на які не могли погодитися західні союзники при обговорюванні німецької справи та які фактично мали б договір між чотирма великодержавами перемінити в мировий договір з Німеччиною. Британський міністер Бевин заявив, що коли б західні союзники ці совєтські пропозиції прийняли, то вони були б для світа дуже „жалюгідним образом". Молотов з черги повторив свої старі обвинувачення, що західні союзники заперечують договори з Ялти і Потсдаму. Перебіг сьогоднішніх нарад переконав ген. Маршала, що становище Совєтського Союзу як у справі Німеччини, так і пропозицій про договір між великодержавами унеможливлює взагалі будьяку розвязку і тому рішився ще поговорити зі Сталіном.

СОВЄТСЬКА ДИКТАТУРА НА БАЛКАНАХ.

Атени, 15. квітня. — Асошіейтед Прес повідомляє на підставі довірочних інформацій, одержаних західними союзниками, що на Балканах існує совєтський „надуряд" під безпосереднім проводом Москви та який рішає про всі політичні, територіяльні, військові і т. д. справи. Цю верховну совєтську владу на Балканах створено у висліді трьох конференцій, що їх відбули протягом минулого року в Празі вишколені Москвою представники чотирьох балканських держав: Альбанії, Болгарії, Румунії і Югославії. На чолі цеї найвищої совєтської влади на Балканах стоїть відомий провідник комуністичного інтернаціоналу Георгій Дімітров, а до його балканського надуряду належать теж югославський Тіто, Анна Паукер з Румунії та генеральний секретар грецької комуністичної партії Ніколяс Захаріядес. Згадані конференції в Празі відбулися з ініціятиви московського Політбюра і на них вирішено цілий ряд справ, головно щодо територіяльного поділу. Югославії признано цілу грецьку Македонію та македонські території в південній Болгарії. Болгарія в заміну за те має дістати цілу Тракію аж по Дарданелі, що охоплює теж турецьку територію в Европі. Вирішено теж цілий ряд проблем, звязаних з комуністичними заворушеннями в Греції, якими керується з Білгороду. Провірочна Балканська Комісія О.Д. та останні заходи Злучених Держав у справі допомоги Греції і Туреччині серіозно поплутали большевицькі мрії на Балканах.

АМЕРИКА — ОСТАННЯ НАДІЯ ДЛЯ ІРО.

Лейк Соксес, Н. Й., 15. квітня. — Надзвичайне звернення до членів О.Д., щоб прилучились до ІРО (Міжнародної Організації для Скитальників) не мало успіху й тому швидка акція американського Конгресу залишається ще єдиною надією для згаданої організації. Звернення вислано до 44 країн півтора місяця тому, але тільки вісімох з них прийняли це до відома, а з них тільки Нова Зеляндія відповіла прихильно. Китай, Савдська Арабія та Гаїти відповіли негативно, Перу повідомило, що справу ще студіює, а Швеція, Аргентина і Мексико тільки прийняли до відома. До країн, які вже підписали статут ІРО, належать: Злучені Держави, Велика Британія, Канада, Франція, Голяндія, Домініканська Республика, Лібе́рія, Норвегія, Гондурас, Ґватемала, Филипини і Нова Зеляндія. Всі ці країни повинні дати свій вклад в буджет ІРО, але досі ще жодна з них його не дала. В американському сенаті вже перейшов проект, що уповноважнює уряд вплатити до ІРО 75,000,000 долярів, але проект ще дожидає на апробату Палати репрезентантів. Велика Британія і Нова Зеляндія вже теж погодилися дати свій вклад і це разом з американським вкладом виносило б біля 112,500,000 долярів, або 75% цілого вкладу, що його вимагається заки ІРО почне працювати. Вважається, що це не зможе статися швидше, як під час найблищої сесії Загального Зібрання О.Д. в осені. Тимчасом УНРРА перестане існувати вже з кінцем найблищого червня, а немна заохота ген. Клея для скитальників, щоб верталися додому, вказувала б, що американські військові власті теж мають свої трудноші в допомозі скитальникам. Ще існує т. зв. Міжурядовий Комітет, що піклується скитальниками в західних зонах, але він не розпоряджає такими фондами, щоб могти бодай чатинно виповнити цю прогалину, яка повстане після розвязання УНРРА, якщо ІРО не перебере цих завдань безпосередньо. В колах О.Д. звертається увагу, що швидка акція американського Конгресу ще могла б частинно справу розвязати і рівночасно пригадується, що в міжчасі головна турбота про допомогу і піклування скитальниками мусить перейти на приватні громадські Допомогові Комітети.

МАРШАЛ ВІДВІДАВ СТАЛІНА

Москва, 16. квітня. — Вчера ввечері, після того, як наради міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг над американською пропозицією в справі довгоречинцевого почвірного договору ввійшли в свою критичну стадію з огляду на протипропозиції Молотова, американський секретар стейту ген.. Маршал відвідав Сталіна в Кремлі та конферував з ним приблизно півтора години. Конференція ген. Маршала зі Сталіном відбулася на домагання ген. Маршала в повній таємниці й офіціяльно відмовлено подати навіть час, як довго вона тривала. Маршал рішився на цю конференцію тільки після переконання, що Московська конференція вже не доведе до жодного успіху. Під час розмови Маршала зі Сталіном були присутні зі совєтського боку міністер закордонних справ Молотов та совєтський амбасадор до Вашінґтону Новіков. Маршал був у товаристві свого амбасадора в Москві ген. Смита та спеціяліста в совєтських справах у департаменті стейту Чарлі Е. Болина. Сподіються, що на сьогоднішній сесії Ради закордонних міністрів вже виявиться дещо з розмови Маршала зі Сталіном, а ген. Маршал мав вже в ночі передати зміст своєї розмови зі совєтським диктатором по телефону до Вашінґтону.

БУДЖЕТ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ.

Лондон, 15. квітня. — Британському парляментові предложено сьогодні проект буджету країни на 1947-48 рік, в якому прихід передбачується на 3,429,-000,000 фунтів стерлінґів, а розхід на 3,181,000,000 фунтів стерлінґів. Тим самим буджет є більше, ніж зрівноважений, бо повинно б залишитися ще біля 250,000,000 надвишки.

БУДЖЕТ ПОЛЬЩІ.

Варшава, 15. квітня. — Польський сойм почав сьогодні найважливіші для нього наради, бо над справою буджету країни, запропонована висота якого (174,000,000,000 злотих) більше ніж два рази перевижчує минулорічний буджет. 40% всіх державних приходів мали б стягнути з податків.

ЗАСУДИЛИ НА СМЕРТЬ ЙОЗЕФА ТІСА.

Прага, 15. квітня. — Чеський суд потвердив сьогодні вину обвинуваченого в головній зраді проти Чехословацької республики о. д-ра Йозефа Тіса та засудив його на кару смерти через повішення. Тісо був президентом т. зв. самостійної Словацької Держави, що її було створено під протекторатом Німеччини після розбиття Чехословацької республики. З Праги повідомляють про деякі сантименти до Тіса на Словаччині, що проявляються включно з такими гаслами, як „Звільніть Тіса, повішайте Бенеша". Тісові ще могли б замінити стричок на досмертну тюрму, а якщо ні то його повісять протягом 24 годин. На кару смерти засуджено теж позаочно Тісового міністра закордонних справ Дурчанського.

РОЗСТРІЛЯЛИ ДЕ БРІНОНА.

Париж, 15. квітня. — Сьогодні розстріляно бувшого французького амбасадора в Берліні Фердінанда де Брінона, засудженого на смерть за зраду країни. Йдучи на розстріл де Брінон сказав свому обороняці, що французи швидко переконаються, що він був „добрий зрадник". Його похоронено в могилі, в якій вже лежить розстріляний Пієр Ляваль.

„КВІН ЕЛИЗАБЕТ" СТЯГНЕНИЙ З ПІСКОВОЇ ЛАВИ.

Лондон, 15. квітня. — Найбільший в світі люксусовий пасажирський корабель „Квін Елизабет" був наїхав вчера та застряг на пісковій лаві біля британського порту Савтемптон, з якої його після 26 годин стягнули сьогодні вночі 16 гольовників.

НАЛАДНАНО БОЛГАРСЬКО-ФРАНЦУЗЬКІ ВЗАЄМИНИ.

Париж, 15. квітня.—Французьке міністерство закордонних справ повідомило, що болгарський уряд дав належні вияснення і виправдання в справі відомого інціденту французького кореспондента в Софії, якого напаствувала болгарська поліція, та що приязні взаємини між обома країнами були відновлені.

ГЕН. КЛЕЙ ЗАПОВІДАЄ ОЖИВЛЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ ІНДУСТРІЇ.

Штутґарт, Німеччина, 15. квітня. — Американський губернатор Німеччини ген. Л. Д. Клей після повороту з Москви відбув сьогодні свою першу конференцію з головами німецьких держав в американській зоні та заповів сильне оживлення німецької індустрії протягом найблищого пів року. Ген. Клей заповів теж можливість політичної злуки американської та британської зон.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ДИРЕКТОР УНРРА В ЮГОСЛАВІЇ.

Београд, 15. квітня. — Тут приїхав сьогодні літаком з Атен генеральний директор УНРРА ген. Л. В. Рукс з метою простудіювати загрозливе харчове положення в цій країні.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокe число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВТРАТИВ ВСЯКУ РІВНОВАГУ

Цілий свободолюбний світ повитав „Доктрину Трумана" як зворот в американській закордонній політиці, спрямований проти російської експанзії й агресії та проти комунізму. Саме в такому моменті вибирається з Америки до Европи Генрі А. Волес, б. заступник президента Злучених Держав і б. секретар торгівлі, а тепер редактор лівого тижневика „Ню Ріпоблик", щоби звідтам зачати кампанію проти цеї нової політики свого уряду, попираної більшістю американського народу. До якої наївности докотився Волес у своїм про-сталінізмі, пізнати найкраще по тім, що він в одній зі своїх промов в Англії заявив, що він певен, що якщо б він вмів говорити російською мовою, то так, як він їздить по Англії, Сталін цілком певно позволив би йому їздити по Росії, виголошувати промови до народу та говорити, що йому подобається. Знов яким несеріозним та непослідовним він себе представив, як закидав Злученим Державам „безпощадний імперіялізм", пропонуючи рівночасно Британії обняти провід у світі, пізнати по тій британській пресі, що у відповіди зацитували Волесові його не так ще давно висказану осторогу, щоб Злучені Держави не йшли шляхом „британського імперіялізму".

Найгірше в теперішній поїздці Волеса до Европи є це, що він обдурює світ щодо цього, що думає нарід в Злучених Державах про Росію та комунізм та які є справжні цілі американської закордонної політики. Ще гірше, що Волес пробує говорити „в імені покійного президента Рузвелта" і тих 25 міліонів людей, що були його вибрали президентом, а які ніби далі за дальші уступства Росії, а проти „твердої руки", започаткованої б. секретарем стейту Бирнсом, а точніше окресленої „Доктриною Трумана". Волес взявся в Европі критикувати американську допомогу Греції, називаючи її „імперіялістичною", яка веде до війни з Росією. Та так склалось, що в цей час, коли Волес виступив з грецькою справою та американським імперіялізмом, появились в Ню Йорк Таймс дві незвичайно важні статті б. британського военного премієра, Винстона Чорчила, у яких він доказує, як Британія ратувала тому два роки Грецію перед комуністичною агресією і радіє, що Злучені Держави роблять тепер у Греції те саме, добачуючи для себе і християнського світу небезпеку збоку советської експанзії і комунізму. Крім цього Чорчил ще взиває Злучені Держави до проводу в світі, значить робить щось інше як американець Волес.

Волес знайде в Европі лівих, що радітимуть, як він чеше „капіталістичну Америку". Теж комуністи будуть пробувати використати його особу для своїх цілей. Та все це буде короткотриваючим. Американський нарід уже відсепарував себе від Волеса, вважаючи, що він поїхав до Европи активізувати свою особу як політика — коштом свого краю і його престіжу, а в користь кремлівської диктатури.

Дурять себе, дурять людей.

Здавна принялася серед політичних циніків засада, що „нарід хоче, щоб його ошукувати". Та в теперішні часи, коли світ стогне під чоботом диктатури, виходить на яву, що диктатори дурять себе більше ніж нарід. Бо коли серед народу є і здорово думаючі люди, які вміють звернути увагу загалу на приклади обману, то диктатори звичайно ненавидять людей з їхнього оточення, коли вони хочуть сказати їм правду і представити справжнє положення справ.

У загально знанім творі Віктора Кравченка „Я вибрав свободу" ця справа представлена доволі ясно. Кремлівська диктатура просто засліплена в діяльності своєї поліції, НКВД, і вірить лише її звітам. Знову ж вищі й нижчі чини з НКВД, щоб утримати себе на своїх впливових становищах, висилають до Кремля підхлібні, часто неправдиві звіти зі своєї діяльности і в такий спосіб заскарблюють собі ласки могутніх протекторів з Політбюра. Засліплення йде так далеко, що навіть звіти з Америки не доходять до Кремля в правдивім насвітленні, а закрашені так, як цього вимагає інтерес підрядних чинів. Коли, наприклад, в Америці скличуть якесь комуністичне віче, тоді до Кремля йдуть обемисті звідомлення, що тут приготовляється народній бунт і що ось-ось прийде до комуністичного перевороту.

Що такі справжні народні рухи потрібні Кремлеві у його змаганнях до поширення московської диктатури по цілому світі, це зовсім ясне. Але, щоб ошуканчі інформації мали диктаторам ставати у пригоді, це не лише помилко-[illegible]мої диктатури. На таких ошуканчих інформаціях опирався колись Гітлер, а наслідком того була не лише програ самого Гітлера, але й небувалі терпіння для усього світу.

Про неправдиві інформації Гітлера помістив довшу кореспонденцію Едвин Гатрич в Ню Йорк Геральд Трибюн і на неї варта звернути увагу, хоч би лише на те, щоб віднайти спільну риску характеру диктаторів.

Гітлер, як тверддить Гатрич, до самого кінця був переконаний, що силу Америки можна легковажити. Що більше: це переконання полягало на перекручуванні фактів. Це показується з протоколів, списаних під час конференцій його військового штабу. Частину протоколів знищила гітлерівська тайна поліція, Гестапо, у Берхтесгаден, де була резиденція Гітлера, а частину захопила европейська команда американської армії і дещо з того вже оприлюднила. Ці протоколи кидають нове світло на причини німецької прогри у війні. У новім насвітленню вони представляються прикладово так:

Гітлер заповів, що "президент Рузвелт програє вибори в 1944 р., а коли це станеться, тоді Республиканська Партія поставить його перед суд. Гітлер був переконаний, що загроза отворення другого аліянтського фронту, тобто на заході, це „безсоромний блоф", який можна хіба порівнати з театральною комедією. Коли перші американські танки під командою генерала Джорджа С. Паттена перейшли німецьку границю в січні 1945 р., Гітлер назвав це „зразком безличности".

Ще за часів африканської виправи німецьких військ, отже в березні 1943 р., Гітлер сказав своїм штабовцям, що американські вояки це ніщо інше, як „збиранина босяків, яка не видержить крізи". Він потішав своїх прибічників у липні 1943 р., що американський наїзд на Італію із Сицилії можна опонити через поширення поголосок про заразу малярії. Ген. Юнг сказав тоді Гітлерові, що така поголоска може мати протилежний наслідок, бо тоді американці будуть поширювати вісті, що всі німецькі вояки опинилися в шпиталях і тому треба приспішити американську інвазію.

А вже найгірше був Гітлер поінформований про американське життя. На конференції в березні 1944 р. він виявив такі думки: „Чоловік сидить серед американських оглушуючих машин і мусить захворіти. Його нервова система розпряжена, людина не має свіжого повітря і тому мешканці таких міст, як Ню Йорк або Ст. Луїс неспосібні до ведення війни". Що більше, Гітлер навіть не знав вигляду американських мешканців. Він показував фотографії з американського життя, на яких видно було багато калік по містах, а зовсім не показувано американських фармерів. Товпа, яку показував Гітлер на фотографіях, не мала ні запалу, ні сили.

З легкоаженням висловлювався Гітлер не лише про самого Рузвелта, але і про Вилкія та про Дюія, вважаючи, що в Америці всі провідники підкупні. У передачі команди в руки американців, які вели перед в інвазії на Европу, Гітлер добачував якийсь британський трик, щоб скомпромітувати Америку. Це сказав він з нагоди назначення ген. Двайта Д. Айзенгавера начальним командантом аліянтських військ на заході.

Із отих протоколярних фрагментів можна дійти до різнородних висновків. Найважніше то це, що хтось мусів Гітлерові давати згадані неправдиві інформації, коли він мав їх кожної хвилини під рукою. Отже той „хтось" мусів мати свій інтерес підбирати саме такі інформації для вжитку диктатора. Коли ж узяти під увагу умовий настрій Гітлера, який вважав себе за якесь вище єство, покликане до заведення нового — „націстівського" — ладу на цілому світі, то можна догадуватися, що сам Гітлер нарочно підбирав ошуканчих засобів, щоб переконати своїх найближчих прибічників, що не важко буде перемогти ворогів його ідеї.

Щодо комуністів то певно можна твердити, що вони поводяться у всіх краях так, що московським сатрапам може видаватись, що дотеперішній лад на світі ось-ось завалиться і що Москва зможе настановити у цих країнах місцевих комуністичних комісарів на місце дотеперішньої правної влади. Такі настрої, як виходить, потрібні Кремлеві й він їх приймає за правдиві та будує на них свої пляни. Логічно повинна би стрінути червоний Кремль та сама судьба, що й Гітлера, зокрема, якщоб так Москва спробувала нову війну.

Причини голоду в Україні

Україна голодує. Крику розпачі голодного населення України вже не може приглушити ані большевицький терор, ані забріхана пропаганда про „щасливе життя" ані не могла його зупинити большевицька „залізна заслона". Спостереження закордонних дипломатів у Москві, відомості закордонних кореспондентів, припадкові листи зі Советського Союзу та оповідання втікачів стверджують однозгідно, що над Україною завис другий, тричі проклятий голодний 1933-ий рік, в якому червона Москва зорганізованим голодом виморила мільйони населення України. Сьогодні, як і в 1933-ому році, починають відгравaтися в Україні жахливі сцени. Вже на початку року вирізано рештки худоби, які були залишилися після війни, вичерпано останні припаси, що їх було пощастило зберегти від большевицької грабежі, яку там офіціяльно називається „здачею державі" і вкінці черга прийшла на хопту і деревну кору та на голодну смерть. „В Україні тисячі людей гинуть з голоду" — подала перед кількома днями ціла американська преса достовірну вістку з поінформованих дипломатичних джерел. „В Україні повторюється голодний 1933-ий рік, коли то найжахливіший в історії людства голод заставляв матерей їсти своїх власних дітей" — говорять однозгідно нові втікачі з України та пишеться в листах, якими різними манівцями пощастило продерти залізну заслону. В Україні повторюється черговий раз найгрізні шибольшевицький злочин: масове виморювання голодом українського народу.

Цим разом, подібно, як і в 1933-ому році, большевики пробують виправдувати свій злочин тими самими причинами: посухою та слабим урожаєм. Проте, не має сумніву, що голод в Україні це свідомо зорганізований большевицький злочин з одного боку, а нездарність большевицької господарської системи з другого. Потвердження цих фактів подибується теж частинно в самій советській пресі.

Роблячи підсумки т. зв. хлібоздачі для держави, советська преса стверджує, що в Україні в основному виконано план. Советська „хлібоздача" на людській мові означає безпощадне здирство збіжжя від селян „для держави" на підставі плану, витотовленого рік наперед. В таких планах посухи та інших можливих причин неврожаю не береться до уваги і якщо збіжжя не зародить, то тільки для самих селян, бо плян здачі для держави мусить бути виконаний. В минулому році від селян відібрано дословно все, в багатьох випадках навіть того „всего" не вистачило, щоб задовольнити ненаситний рот большевицької „держави", точніше панівної большевицької кліки. Доказом того, що населення України заморюється голодом планово і організовано, може послужити факт, що Сталін висилає збіжжя до інших країн, а в останньому запропонував висилку його теж Великій Британії. Населення України в цьому році, подібно, як і в 1933-ому умирає з голоду, дарма, що советські шпіхлірі і магазини заповнені українським збіжжям.

На цьому не кінець. Про дальші причини голоду в Україні читаємо цілком виразно в Київській **„Радянській Україні з 31-го січня б. р.** Там в редакційній статті на першій сторінці написано дословно: **„Звалювати все тільки на посуху — значить не бачити справжніх причин відставання. Низький урожай збирають насамперед там, де не вміють керувати сільським господарством..."** (підкреслення наше). Ясно і недвозначно. Не посуха і не зовнішні причини завинили в слабому зборі урожаю минулого року, але большевицьке невміння господарювання з одного боку, а примусова грабіж збіжжя від селян з другого.

Дальші причини неврожаю і голоду подибується в тій же самій газеті. У звідомленні про „Пленум Сталінського обкому КП(б)У" наводиться слова секретара згаданого обкому по пропаганді, якогось тов. Кигинька, що говорив: „Парторганізації Сталінської області розгорнули велику організаційну та агітаційно-пропагандистську роботу... На 1,650 агітпунктах працює 80,000 агітаторів..." Значить в одній тільки області України їдять український хліб 80,000 большевицьких гайлуків, т. зв. пропагандистів і агітаторів, а скільки там всіляких інших большевицьких дармоїдів і гайдуків і скільки їх в цілій Україні? І вони цілком певно не голодують, але натомість вони дбають, щоби голодною смертю гинув український нарід.

Подібно, як в сільському господарстві, мається теж справа в індустрії та торгівлі, в яких теж розпаношилася банда большевицьких шахраїв, злодіїв та експлуататорів. Згадана вже „Радянська Україна" наводить конкретні приклади та стверджує, що **„до баз і крамниць проникають пройдисвіти, шахраї, розтратники",** що „розкрали грошей, продуктів і товарів на мільйони карбованців". Згадана газета стверджує отверто, що большевики „потурають шахраям" та що „можна навести десятки фактів, коли розтратники і розкрадачі кооперативної власності лишаються непокараними і продовжують працювати". Це відноситься, очевидно, до всіляких партійних головачів, бо селянина, якого голод змусив взяти дві картоплі з колгоспного поля, засуджують як не „до вищої міри покарання", то щонайменше на кілька років примусових робіт в концентраційних таборах на засланні.

Це тільки з одного числа газети. Але й з того вже недвозначно виходить, що причини всіх нещасть [illegible] всіх терпінь українського народу є не в природі, не в тому народі і навіть не в „капіталістичному оточенні", але виключно в большевицькій партії, в кривавій „диктатурі пролетаріяту", якому на імя Йосиф Сталін.

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Ол. Луговий. Права застережені.

Дажбожі Внуки

I.
НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

11)

Вернувши до дому засумувала. За цей тиждень, він два рази їй снився. Раз - повторення події у вагоні, — от, тільки замісць перепросин вони посварилися. Удруге — днів чотири тому.

Він певно не знає, що вона тої ночи у сні з ним обнималася, цілувала його, він цілував її, казав, що мабуть, любитиме поки життя. Зявився їй величний, стрійний, могутний і ніжний... Вона йшла ніби кудись самотою, страхалася темряви. Він наздігнав її верхи на білому коні, вбраний у золотий панцир, у блискучому шеломі з білим кінським султаном. Не спамяталася, як опинилася з ним на коні. Їхали на високу гору. Зза гори показалося сонце, обсипало їх обох теплим, аж гарячим промінням. Десь зник його лицарський убір. Видався їй у пурпуровій мантії поверх сніжнобілої одежі. Себе побачила у довгій до землі білій сорочці, обтисненій золотим поясом, в короні. Зрозуміли — вони обоє княжич і княгиня давнини. Взяв її на руки, підніс високо, високо, притулив до своїх грудей, обсипав цілунками. Шептав, що приїхав до неї зза моря, з країв далеких. Вигнаний ворогом з батьківського краю княжич. Дарує їй щастя і себе самого, повезе в нову, чарівну країну, де нема зла, облуди, людської заздрости. Умлівала зо щастя під його цілунками, обхопила за шию, цілувала його очи, солодкі уста, міцно до нього тулилася. Чула себе від нього невіддільною, частиною його чарівної величної істоти... І прокинулася. В ухах ще гомоніли його любовні шепоти, чула тепло соняшних промінів, горіла поцілунками.

Не раз їй снилася всячина. Ніколи добре не памятала. Цей сон вбився їй у тямку наче дійсність, зява. Прокинувшися — з жалю плакала. Розповіла сон матері, — не все звичайно, — а мама посміялася, накартала, щоб не читала вечорами любовних романів, то й не снитиметься такого. Сказала далі, що хлопець видно запав їй у душу, приходить їй пора підобрати собі пару. Хлопець справді гарний, але... Хто він, де він?... Мало гарних хлопців на світі?... Певно, якщоб знали бодай, як він зоветься, де живе — навязали б якось знакомство, а там показалося б... Потішила, що зчасом враження і зустрічі і сну затреться, вона його забуде. Сказала врешті, що сни часом справджується...

Усі ці дні дівчина чулася неспокійною, нудьгувала. Навіть Богу молилася, щоб ще хоч раз її княжич у сні їй зявився, бо наяву побачити не великі плекала надії. Бог вчув, видно, її молитву, привів його до неї. Та не у сні, а живого! Тільки поглянула на нього, як увійшов — світу божого не звиділа, кров її всю залляла! Він, її княжич!... Мусіла опертися, упала б інакше. Невимовна втіха і якийсь страх опанували нею. Пголянув на неї так ласкаво, щиро, стрепенулася вся. Відчула — він пан і володар її, поки й життя. Серце її затріпотало пташкою і втопилося у ньому до останку. Мусіла втікти, випити холодної води, щоб хоч трошки опритомніти, заспокоїтися. Занадто велике щастя впало несподівано на неї...

А далі... Аж страх бере згадувати! Зійшлися імена батьків, матерей, дідунів, їх обох. Все так зійшлося, що й не розбереш, хто є хто? Про назвище й питати боялася, так певна була. Далі перешкодили люди. Сказала те жінка, що вони пара — вдруге боялася зімліти. Трохи з сорому, такого вона ніколи не чула ще, але більше з утіхи, з великого щастя. Вже й люди призначили їх одно одному! Мій любий, мій суджений!... Як би то знав! У мене не зісталося вже серця... Моє серце ти!...

Як же він доторкнувся до неї, Господи!... Її охопила солодка втома, жага чолось незвіданого, ніколи не пережиного, бажання постелитися йому під ноги. Почуття її досі спало глибоким сном, бо знала душа її, що її Любчик, суджений приїде до неї зза морів. А може то у неї і у нього одна душа?... Може Бог дав йому одну частину великої душі перед його народженням, а другу половину дав їй, на протилежному боці землі?... Видно, що так доля і Бог хочуть... Не дармо ж тато підписав отой афідавит йому, не кому іншому, зовсім його не знаючи навіть з імени...

Ростислав і Ірина-Любомира Володимирового Святольдичи-Ставровичи! Ох, як же чудово! Так, начеб братик і сестричка, діти одного тата й мами... Та ж він є моїм братиком, я його сестричкою, може в десятому, може в двадцятому поколінні... І братиком, і любчиком, судежним-коханим. Ми себе зватимемо Любками, цеж наші імена, а Ростиславом і Іриною будемо для чужих людей, для світу. Зватимемо себе, як нам забагнеться!... Тато й мама втішаться, їх назвище не зникне... Замісць Ставровигів — підуть Святольдичи-Ставровичи. Вона чула, не раз — батьки сумували. Ось, віддадуть доню замуж і назвище Ставрова, не стане, а назвище надто старе... Казали — усиновлять першого внука. Вони приїдуть незадовго. Вона вибіжить їм на зустріч, шепне, мені бодай, у вухо, що Ставровиги житимуть, познакомить батьків зо своїм любчиком-володарем. Вечерятимуть — він їстиме, вона дивитиметься на нього, тішитиметься.

(Дальше буде).

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

В. Левинський.

Історія України

В ПОЛІТИЧНИХ ПІСНЯХ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

3)

Про Палія співається багато варіянтів пісень, та тільки про останні пригоди його життя, про те, як Мазепа взяв його обманом (1704) та як Палій побив шведів під Полтавою (1709 р.).

В піснях про Палія й Мазепу видно велику пошану до першого й ненависть до другого. Мазепа виставляється у піснях „проклятим". Сталося це перш усього через те, що Палій, — на ділі коли не по імені гетьман Правобіч. України (1686-1704) був саме отаманом черні (голота) і її любимцем тоді, як Мазепа був гетьманом дуків. До цеї ненависти до Мазепи в українській черні могла легко пристати клятьба, яку наложила на нього московська церква за „зміну" православному цареві. Сам же цар зрозумів це й вернув із Сибіру Палія, щоб виставити його, цього любимця черні, проти Мазепи. Незгода між українцями мала фатальні наслідки для „матері-України" — каже Драгоманів. В цьому лежав увесь трагізм її. Народ на Гетьманщині не пішов за Мазепою й шведами, а зостався при цареві, за яким був Палій. Та й усю побіду над Мазепою й шведами народ накинув у піснях Палієві, а не цареві, — додавши, що Палій помагав Петрові не з самої вірности „Восточному, православному цареві", а вмовившись із ним про вільність українців од податків і рекрутчини.

Як бачимо, цар Петро знаменито вмів використати соціяльний антагонізм серед українського народу в інтересах завойовницької політики Москви на Україні та її панування над українським народом. Історія вчить і перестерігає. Трагічна історія України не тільки дає нам добру науку, але й велику пересторогу. Загально-національні інтереси поневоленого народу мусять стояти вище від усіх інших, вище від клясових і особистих. Це категоричний імператив і української політики не тільки в минулості, але й під теперішню пору.

Не дивлячись на те, що в часи повстання проти московського царя український народ став проти Мазепи, якого не любив по своїм резонам, а не цінив тому, що він зрадив царя православного та приступив до спілки із ляхом Ст. Лещинським і шведом Карлом XII, народ той усе таки жалкував за руїною Січі царем Петром і не залишив прихильности своєї до проклятої царем бунтарської Січі, що була в кримській протекції й задержав память про цю противну московському царству Січ і досі. Це видно із пісень розділу, опублікованих Драгомановим, про що кожний, каже він, може переконатися.

Тільки ж поразка Мазепи а з ним і запорожців під Полтавою (1709) не послужила на користь Україні. Доба, що почалася після неї, була в де-чому ще нещасливіша для України, ніж попередня. Україна на правому боці Дніпра, від якої ще раз одступилася Москва та якої побережжя навіть вона сама помагала спустошити (в 1711-1715 рр.), тепер дісталася зовсім у руки польському панству. Українське письменство тут майже зовсім завмерло; письменні люди майже цілком ополячились. Запорожжя було теж спустошене а Січовики загнані аж на Дніпровий Лиман, під протекцію Кримського Хана. Гетьманщина закоштувала тепер вже зовсім безпосередньо панування й господарювання Москви та її чиновників. Письменні люди на Гетьманщині й Слобідчині почали відходити в Московщину тай дома помалу московщитись і переробл ватися у московських панів, які де далі, все більше налягали на посполиту черню (селянство), а то й козацьку, аж поки зовсім не була скасована Гетьманщина (1764), Слобідська козаччина (1765), Січ Запорожська (1775), а далі не заведено було по всіх цих козацьких землях кріпацтво.

Як розірвалась нарешті в 1709-1775 рр. державна спільність між частинами України, так розбилась тепер і спільність між ними в піснях. В західній частині України, в Галичині, народ співав про опришків, а на Наддніпрянщині про гайдамак, що вели посвоєму стару боротьбу проти польського панства й держави, та й пісні ті майже не переходять за границі цих країн. У східній Україні, що була під Москвою та в Запоріжжі, що 1709 до 1733 було під рукою Кримського Хана, складали свої пісні, — найбільш про лихо, яке терпіли козаки од московських царів й московського уряду, — та пісні ці теж мало виходили поза границі цих країн. А як виходили, то в новій країні, при зовсім інших порядках життя, ті пісні губилися, або перемішувались так, що часом тратили змисл.

Все ж таки й між піснями цієї нещасливої доби є гарні пісні по складу й по думках, каже Драгоманів, — а найголовніше, коли зібрати їх докупи та з великим числом варіянтів, то й вони стають дуже цінним матеріялом для науки при життя й думки українського народу в XVIII. ст. Ці пісні дуже доповняють, а в дечому примушують зовсім перемінити ті думки, які поширені звичайно в російському письменстві про змисл української історії. В цьому найбільша їх вага.

Увесь політичний змисл історії України з XVI. до XVIII. ст. зводиться там на те, що ось можна, українці стільки то терпіли від татар, турків і ляхів, так то бились із ними, аж поки не пристали до природніх своїх царів православних, під державою яких всі потреби українського народу були задоволені. Коли ж були такі, що нині на Україні були незадоволені, то, мовляв, це були нечесні зрадники (змінники) або безпоправні гультяї, що нудилися порядком, якого вимагала порядна московська держава, або запанілі, зопсовані польським шляхецтвом люди, що бажали собі волі, щоби гнітити простий народ, який не тільки не втратив нічого, а ще явно виграв з того, що зникли окремі козацькі порядки на Україні та що вона підійшла під керму, спільну з усіма іншими країнами московського царства. Таку мару й фальш про український народ, каже Драгоманів, пущено було ще в XVIII. ст., тоді саме, як московські царі вкінець ламали українські виборні порядки. На таких думках збудовані всі ті частини „Историі Россіи" Соловйова, що присвячені Україні, при чому автор кілька разів, навіть в одному й тому самому розділі міняє свій погляд і на старшину козацьку й на український народ, відповідно до того, як вони держалися супроти московського уряду: коли старшина була проти нього, а чернь з запорожцями помагала всмиряти старшину, сподіваючися, що царі на завше зоставлять на Україні рівність і вільність, — тоді в Соловйови старшина являється своєкорисними „крамольниками"; якже ж старшина смирялася, а чернь і запорожці не піддавалися ні старшині, ні царським урядникам, і повставали, хоч би й проти старшини тільки, — тоді вже чернь і запорожці являються в московського історика, що звичайно має на оці тільки користь і панування московської держави, розбійницькою і крамолою. Думка ж про те, що український народ мав причини бути недовольним і царським урядом, настільки противна московському історикові, що він, оповідаючи навіть про часи, коли вже після поразки Мазепи зоставалась тільки тінь Гетьманщини, коли гетьман і полковники стали зовсім уже тільки прикащиками московського уряду, що без вибору почав назначати полковниками чужих людей, Соловйов пише: „Малоссійскій народъ дѣйствительно терпѣлъ много, только не отъ московского тиранства", а від своєї козацької старшини (Исторія Россіи, т. XVI., ст. 376).

(Дальше буде).

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

ДО ЧИТАЧІВ СВОБОДИ

Коли зміняєте свою адресу, а Ви є ЧЛЕНОМ У. Н. Союзу, то подайте число відділу. А коли Ви є передплатником, то це при зміні адреси зазначіть.

Подані нам так інформації прискорять зміну адреси без проволоки.

Адм. Свободи.

Боже послухай благання...

Цьогорічні великодні святкування американських українців.

Згідно з одержаними інформаціями, цьогорічні великодні святкування американських українців в різних громадах мали дуже торжественний характер і позначились насамперед масовою участю громадянства в церковних обходах. Без огляду на пору дня і ночі, відповідно до того коли Богослуження відбувалися, церкви були переповнені вірними, що в багатьох випадках не могли поміститися в церквах, заповнюючи теж прилежні вулиці. В Страсний Тиждень по церквах були виставлені плащениці, або гарно влаштовані Божі Гроби. Відвідини вірних були численні. В церкві св. Юра в Ню Йорку резурекційні відправи відбулися в суботу перед північчю. В церквах співали хори, урочисті мелодії яких збільшували торжество Христового Воскресіння. Навряд, чи була в Америці яка українська церква, в якій в цьому дні під час проповіді не згадано б кілька разів України. Теж Богослуження в більшості кінчалися молитвами за Україну та многострадальний український нарід. Ще дещо холоднава, але гарна погода підносила загальний святковий настрій, а мода жіночих капелюхів з цвітами перемінювала церкви в пишні, багатобарвні городи.

Великодні видання українських національних загет в Америці і в Канаді — деякі збільшені — були майже в цілості присвячені Великодневі, згадкам про минуле, міркуванням про сучасте та кріпкій вірі в майбутнє та все, звязане зі символом Воскресіння. Гаїлки, великодні обходи та містерія воскресіння були теж головною темою українських радіогодин. По церквах можна було спостерегти, що жертвенність громадянства на свої святині в цьому році теж не зменшилась в порівнанні з минулими роками. Приємно вражала масова участь в Богослуженнях американсько-української молоді, а між хлопцями було багато з відзначками ветеранів другої світової війни. Свячення пасок відбулось переважно попередніх днів по домах, або збірних пунктах в церквах, чи церковних галях.

Великодні обходи переконують, що церква сьогодні, як і в минулому залишилась ще одним з найголовніших засобів обєднання всіх українців на американському континенті. А святочні обходи й прилюдні та тихі молитви безсумніву обєднували в цей Великий День всіх українців в світі одним найгарячішим благанням до Всевишнього: Волю пошли Україні, щастя і долю дай їй.

Злучені Держави й Міжнародна Організація Праці

Збільшена участь Злучених Держав у всіх ділянках міжнародних відносин поширює в тім напрямку діяльність департаменту праці. Наприклад, департамент праці — разом з департаментом державних справ — є діяльним в Міжнародній Організації Праці та в Економічній і Соціяльній Раді Обєднаних Держав, бо Злучені Держави беруть участь в них. Дейвид А. Морс — недавно призначений помічник секретарем праці і є головою відділу міжнародних справ при департаменті праці — казав в своїй промові на Краєвій Конференції в справах робітничого законодавства: „Економічна і Соціяльна Рада О. Д. та Міжнародна Організація Праці служать ніби форумом, де зацікавлення американських робітників міжнародним робітничим, соціяльним та економічним рухом може зустріти прихильну увагу".

В своїй промові Д. Морс говорив про Міжнародну Організацію Праці. Те, що він казав про цю організацію (яка тепер офіційно звязана з О. Д.) виснює деяку машинерію міжнародної співпраці в ділянці робітничій та подає, між іншим, цікаві інформації про американське стейтове робітниче законодавство та його примінення.

Міжнародня Організація Праці зявилася року 1919 в наслідок постанов Версальського Договору. Завданням її було дослідити робітничі справи скрізь та підготовити взірець законодавства для прийняття державами-членами. Злучені Держави приєдналися до Організації року 1934, але щодо ратифікації догод, то робили це „досить незадоволюючо", як казав Морс. Хоч умови праці тут не раз перевищували ті, що встановлювала Міжнародна Організація Праці, Злучені Держави ратифікували тільки пять догод, які всі торкалися праці при морській індустрії. Одною з причин такої затримки ратифікації догод був факт, що чимало з тих догод мали до діла з такими робітничими справами, які частинно, або й цілком належали до стейтового законодавства.

Оскільки статут Міжнародньої Організації Праці не вимагає, аби її постанови були признані в стейтах тих країн, що мають федерально-стейтову систему — як наша — запропоновано спеціяльний додаток до статуту. Цей додаток — в підготовці якого Злучені Держави брали участь — буде вимагати, аби федеральний уряд ознайомлював стейтові уряди про нові догоди Міжнародної Організації Праці, провадив би наради в тій справі та повідомляв Організацію про те, до якої міри стейтовий уряд годиться примінювати дотичні ухвали.

Як тільки цей додаток буде принято, департамент праці буде шукати тіснішої співпраці зі стейтовими урядами для поширення діяльности Міжнародної Організації Праці. На думку Д. Морсе, федеральні і стейтові уряди матимуть і тоді „величезне завдання", бо хоч часто наші федеральні та стейтові умови праці є вищими від встановлених Міжнародною Організацією Праці, проте бувають випадки, коли вони не дорівнюють ім. Наприклад, М. О. П. давно вже має догоду про заборону нічної праці дітей до 18 літ віком. Минулого року загальний стандард було примінено і до праці в крамницях. Сорок сім наших стейтів не дописали в цім відношенні щодо фабричної праці і всі стейти щодо праці в крамницях.

Одна з постанов М. О. П. з минулого року вимагає медичного огляду для всіх нелітних перед їх прийняттям на працю. 41 наших стейтів того не мають.

Загально принятим в Злучених Державах є один день відпочинку на тиждень. М. О. П. мала про те догоду року 1933, яку ратифікували 33 країни. Тільки сім з наших стейтів мають про те відповідний закон.

Вісім годин праці денно, сорок вісім тижнево є також одним з загально - принятих стандардів праці. Ми можемо навіть сказати: вісім її сорок — є принятим стандардом в Злучених Державах. Проте, все ще є вісімнадцять стейтів, де є вісім годин праці на день та сорок вісім на тиждень і ці вимоги примінюються тільки до жінок та малолітних.

В ділянці робітничого відшкодовання наші стейти також відстали від стандарду Міжнародної Організації Праці. Примусове покриття всіх є першим принципом робітничого відшкодовання. Тільки двадцять стейтових законів є примусовими. Крім того, працедавці в деяких стейтах не є повинними платити робітникам відшкодовання, наколи вони мають менше робітників в своїм підприємстві, ніж то зазначено законом. В наслідок того, як згадує Д. Морс, яких 50 відсотків робітників в цій країні не є покриті законом про робітниче відшкодовання.

На заключення Д. Морс казав: „В багатьох випадках на практиці справа є ліпшою, ніж на. те вказують закони, тим більше нам треба вирівняти наші умови праці. Злученим Державам тяжко брати участь в Міжнародній Організації праці і разом з тим нічого не робити, щоби направити недомагання нашого власного робітничого законодавства... Для досягнення цілі нам треба розумного проводу, доброго розуміння таких справ та бажання поліпшити долю робітників дома і закордоном".

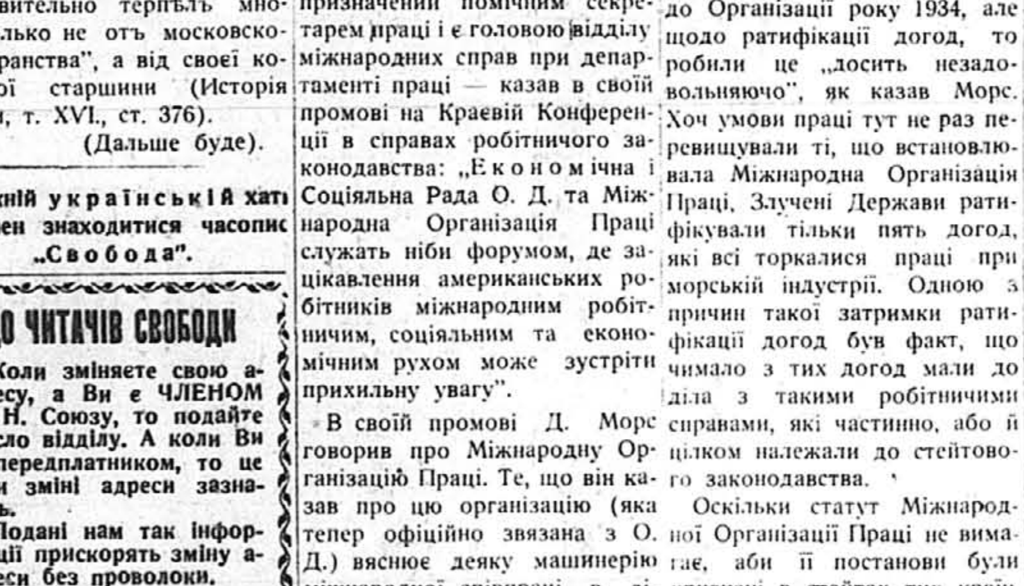
Загальна Рада — ФЛІС.

ЖАРТИ

Наука.

Батько (серд[illegible]): Я вас навчу завертати [illegible]ову моїй дочці!

Залюблений: [illegible] дуже просив би! Бо я вж[illegible] три години пробую це, але безуспішно.

ГЕЛІКОПТЕР-ВЕЛИКАН. — Маринарка випробувала вже, як бачимо на картині, нову літаючу машину. Цей новий, величезний гелікоптер, підносить джіп, що важить понад тону. Назва цего гелікоптеру: XHRP-1.

Цінні документи в Українському Музею

До Українського Музею, Архіву й Бібліотеки, основаних Осередком Української Культури й Освіти, постійно надходять з Европи й Канади та Злучених Держав цінні памятки української культури та історичні документи. Досі Музей отримав і велике число цінних рукописів та документів Евгена Онацького, голови бувшої Надзвичайної української дипломатичної місії у Римі. Прислав він на перехово у Музею великий пакет важних дипломатичних документів, які він призбирав на своїм становищі як голова згаданої місії. Є в тім пакеті всякі розпорядки уряду УНР. Є в нім надзвичайно цікаві документи й про відомого совєтського представника в Римі, Воровського. В іншім пакеті знаходиться його власний твір — „Нариси із суспільної психології". Твір той в рукописі має понад 300 великих сторінок, писаних писальною машиною. Є в нім 58 розділів, у яких автор зясовє багато національно-суспільних явищ із недавної минувшини українського народу та інших европейських народів. У другім розділі говориться про ідею праці як етичну підставу суспільства, а слідуючий розділ обговорює, що таке нація, народ і суспільство. У 37-ім розділі обговорює автор справу спорту в житті нації. Ще в іншім розділі обговорюються вагу традиції в політичному й національному житті. Як видно, то цей рукопис обговорює дуже важні справи суспільного й національного життя. У ще іншім пакеті добр. Онацький прислав „Енциклопедію символів, вірувань і обрядів українського народу" у 2-ох рукописних томах, і т. д.

Має Музей у себе на переховку й рукописи інших визначних українських діячів. Має й пакети документів про життя українського народу в нашій добі. Має й дорогоцінні речі та памятки української культури. А тепер звертається Український Музей, Архів й Бібліотека з просьбою до усіх: надсилайте до нього все, що є цінною памяткою українського виробництва: мистецькі вишивки, ткацькі вироби, писанки, одежу, малюнки, книжки, тощо.

LIBRARY and MUSEUM
Ukrainian Cultural and Educational Centre,
P. O. Box 3093,
Winnipeg, Manitoba, Canada.

МОСКОВСЬКІ ЗАКЛИКИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ВТІКАЧІВ.

Що дня в годині 16.45 европейського часу звертається київська радіо-висильня до українців на чужині. Зміст надаваного є звичайно брутально демагогічний, і яко такий досить дурний. Київські посіпаки Кремля не числяться з тим, що сама лише демагогія без терору гідна сміху, з другого ж боку не можуть вони говорити до українців за кордоном щось цілком іншого ніж до місцевих. В кінці лютого закликали українці, що далися намовити вернутись під московську владу з Франції, вертатись і тих українців, що там лишаються і намовити себе до повороту не дають. Поворотці, число яких виносить зрештою лише 48 осіб, розмальовують найбільш привабливими барвами рай, який вони знайшли на Україні та щастя, якого зазнали по повороті. Було їх ніби принято дуже прихильно, умістились вони в чудових мешканнях, дістали негайно дуже добру восьмигодинну працю з місячною платнею в 1200-1500 рублів. Дітей їх уміщено задурно до чудових шкільних пенсіонатів. України й пізнати не можна, так вона розбудувалась і упромисловилась... і т. д. і т. і. без кінця і краю. Зазначено імена поворотців і тих, кого вони запрошують до повороту з Франції. Отже до „гідностей" поворотців належать очевидно й обовязки сексотів.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Просимо всіх членів Тов. „Дністер", від. 361, в Ню Йорку, прийти на квартальне зібрання до парохіяльної салі, 217 Іст 6-та вул., в год. 8. ввечір, дня 19. квітня. Збірання переносимо на інший день ніж звичайно зоглєду на Великодні Свята. Тому, що прийщов час відновп товариської праці, просимо членів прийти громадно, привести членів Молодечого Відділу і приготовити якісь думки-проєкти для відновп праці. Уряд зробить від себе те, що до нього належить. — М. Малетич, гол.; П. Кучма, фін. секр.; М. Левкович, кас.; С. Левкут, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Бр. св. Петра й Павла, від. 102, відбудуться в неділю, 20. квітня, зараз по другій Сл. Божій, в гали церковній, 2280 В. 7. вул. — За уряд: Н. Декан, предс.; В. Жук, Н. Бобечко.

ЦІКАГО, ІЛЛ. — Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє своїх членів і членкиць, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. квітня, в 12-тій год. вполудне, в Домі Відділів У. Н. Союзу, 843 Н. Вестерн Еве. — Т. Шпікула, секр.

CLEVELAND, O.—St. Mary's Lodge 112 will hold its monthly meeting Sunday, April 20, after 2n & 3rd Masses in St. Peter & Paul Church hall. We urge every member who awes dues to please attend. — Eva Laluk, Pres.; Helen Prociw, Treas.; Rose Jacubic, Sec'y.

ГАМТРЕМК, МІШ. — Тов. Згода, від. 20, повідомляє всіх членів, що чвертьрічні збори відбудуться в неділю, 20. квітня, в 2. годині пополудні, в Українській Хаті. Всі члени обовязково повинні явитися на зборах, інакше заплатять кару згідно зо статутом. — П. Крупка.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, відбудуться в неділю, 20. квітня, в годині 12. вполудне, зараз по Сл. Божій, в парохіяльній гали укр. прав. церкви св. Володимира при Кортез ул. і Оклей Булвард. Просимо членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до рішення. — І. Мегас, предс.; М. Батюк, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 75, відбудуться в неділю, 20. квітня, в салі У. Н. Дому при Мартін ул. Довгуючих членів просимо прийти і заплатити, бо інакше будуть суспендовані. Обовязком всіх членів є прийти на збори, бо маємо важні справи до вирішення. — За уряд: М. Присташ, секр.

IRONDEQUOIT, N. Y. — Meeting of the Taras Shevchenko Society, Branch .... will be held Sunday, April 20, at 2:00 P. M., at the Ukrainian Hall on Goodman. All members are urged to attend this wery important meeting as there are many problems to settle for the summer months. S. Holowka, Pres.; J. Yanus, Treas.; W. B. Hussar, Sec'y, 291 Hudson Ave., Rochester 5, N. Y.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Йосафата, від. 217, дає до відома всім своїм місцевим і позамісцевим членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. квітня, в годині 1:30 пополудні точно, в гали де звичайно. Просимо всіх членів прийти на час, бо є важні справи до вирішення, і щоб збори закрити около 3. години, бо є інша імпреза. Просимо приєднувати нових членів до Бр. і У. Н. Союзу, за що отримаєте добру нагороду. — За уряд: П. Паснак, пр.; Т. Шурґот, кас.; А. Іванів, секр.

ГАНОВЕР, ПА. — Бр. Преобр. Господнього, від. 29, відбуде свої місячнізбори в неділю, 20. квітня, в 2. годині пополудні, в гали церковній. Просимо, щоби всі члени прийшли на збори. — М. Малищак, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Тов. укр. Січ, від. 39, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. квітня, в 3. годині пополудні, в У. Н. Домі. Просимо членів прийти на час. — А. Яворський, рек. секр.

АМБРІДЖ, ПА. — Подаємо до відома членам Бр. св. Василія Великого, від. 161, що місячні збори відбудуться в суботу, 19. квітня, в годині 7. ввечір, у власній домівці. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на збори, бо є важні справи до вирішення. — Уряд.

..ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 99, відбудуться в неділю, 20. квітня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній. Просимо членів прийти на ті збори і заплатити свої місячні вкладки. — Уряд.

ДІТРОЙТ. МІШ. — Тов. У. Н. Союзу, від. 292, подає до відома всім членам, що місячні збори, що мали відбутись 13. квітня, з причини Свят Великодня відбудуться в суботу, 19. квітня, в 7. годині ввечірш в гали У. Н. Дому 4655 Мартін ул. На ці збори обовязково повинні прийти всі члени, бо маємо важні справи до полагодження. Хто ще не є в Союзі то хай якнайскорше впишеться. Також пригадуємо членам, що збираємо пожертви на скитальці і сироти. Хто ще з наших членів не зложив, або не мав нагоди зло ити, може це зробити на цих зборах. — І. Форись, предс.; П. Кізел, секр.; І. Андрусишин, кас.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

МЕК КІЗ РАКС, ПА.

Вистава і прощання.

Старанням Драматичного Кружка при українській громаді в Мек Кіз Ракс відбулося в неділю 30. березня гарне й веселе представлення „Трьох до вибору". Це знана комедія в трьох діях, дуже відповідна на теперішні часи. Наша американська молодь радо бере на себе ролі, при яких учиться української мови. А які горді з них їх родичі! Як попереднього разу, так і тепер наша молодь догодила численній публиці, котра їх щиро оплескувала. Імена аматорів такі: М. Дунь, М. Сторощак, Д. Андрейчин, М. Комічак, М. Кучірка, пані Комічак, панни Тимцьо й Гайсан. Згадана аматорська група зо своїм талановитим режисером о. Дяковом доверішили свого, як на теперішні часи, важкого діла. Бо то не всі українські громади можуть тепер повеличатися театральними гуртами та виставами.

Треба ще й завважати, що колись давати виставу, це була звичайна справа, а тепер це велика праця. Самий режисер мусить мати ангельську терпеливість і лагідну вдачу, і мусить знати своє діло та його любити. Щойно з такими кваліфікаціями може підійти до тут роджекої молоді.

Хто з околичних гостей був приявним на згаданій виставі, то певно скаже, що штука була дбайливо підготована і якслід виведена на сцені. Наші хлопці-ветерани, які щасливо повернулися зо світової війни, вивчилися ролі з посвятою, а жінки й дівчата до них достроїлися і все разом вийшло прегарно. Публика вміла цю працю належно оцінити.

Прощальний вечерок.

Дня 3. квітня відбувся в нашім Народнім Домі прощальний вечерок для Ірини Полянської, що то виграла нагороду $25,000 за гарний спів. Про неї писали газети, що їй місце в Галивуді. Одначе вона виїздить на дальші студії співу до консерваторії в Ню Йорку і тому ми її побажали щасливого успіху, хоч жалко було пускати від себе. Вона дістала від нас подарунки на спомин, а це від отця пароха, від церкви і від Народнього Дому. Панна Ірина не могла стриматися від сліз, коли співала нам прощальну пісню.

М. Ґурняк.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

6309. б) Заверуха Олекси, Станько Анни з с. Конюхів від Бойко Дмитра.

6311. а) До рідних і знайомих з с. Жизномир, Бучач, від Мельник Михайла.

6311. б) До рідних і знайомих з с. Пархови, Бучач, від Ткач Петра.

6312. Мусій Миколи з с. Холоїв, Раддехів, від Мусій Романа.

6313. Колодій Андрія з с. Дудинець, Сянік, від Колодій Володимира.

6314. Баган Михайла з с. Лодини, Сянік, від Солтикевич Романа (родина Фика).

6316. Біганич Марії (Мущак) з с. Лубни, Карпатська Україна, від Скубіш Василя з с. Волохате, Ліско.

6317. Кондрук Василини (Рудик) від Кондрук Михайла з с. Стрільче, Городенка.

6318. Струс Андрія з с. Пелкіне, Ярослав, від Струс Володимира.

6319. а) Рудницький Івана зі Стрия від Рудницька Катерини (Янковська).

6319. б) Скобельський з с. Чертіжан сід Скобельська Ярослави.

6320. Заграй Михайла і Петра з с. Поручин, Бережани, від Заграй Юрія.

6321. До тітки від Іванців Миколи з с. Лисятичі, Стрий.

6323. Цибенко Платона і Сані (Громеко) з с. Константинівка, Одеса, від Трущенко Константина і Анюти.

6324. До рідних і знайомих від Сенів Володимира з Делятина.

6325. Швайка, Ковалюк Павла, Ольхова Магдалини з с. Висоцько, Броди, від Матвіїшин Андрія.

6327. Звіришин Гната з села Липиця, Рогатин, від Борик Гринька.

6328. Чупіль Марії і Василя, Каблаш Михайла з с. Лютовиська, Петях Катерини від Чупіль Теодора і Розалії (Картачак).

6329. Білецька Марії від Ткач Якова з с. Яричів Ст., Львів.

6330. Щесневич Володимира від Щесневич Антона з с. Немиринці.

6431. До рідних і знайомих з с. Новоселиця, Київ, від Яровий Григорія.

6332. Петречук Єлисавети з с. Рівна, Буковина, від Дебрик Миколи.

6333. Гоц Анни і Катерини, Вонс Олександра з Озірної від Вонс Миколи.

6334. Лосюк Якима, Шпук Миколи, Худик Олекси від Фостун Василя.

6335. Штоґрин Івана і Михайла, Міщук Параски з с. Глебівка, Станиславів, Олексин Івана з с. Хмелівка від Паранюк Івана.

6336. Шевчик Анни з с. Країна, Добромиль, від Павлюк Михайла з с. Лодинки.

6337. Шудрак Тимофія з Волині від Шудрак Софії.

6338. Лучко Василя, Когут Миколи зі Стрия від Балесто Стефанії.

6339. Стасів Івана з с. Надорожна, Товмач, Івасюк Івана і Анни з с. Клубовець від Івасюк Дмитра.

6340. Кохалик Михайла, Мончак Степана з с. Олинич, Львів, від Макар Константина.

6341. Штоґрин Семена, Перестюк Ксені з с. Гнильче, Підгайці, від Штоґрин Евгена.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ПОШУКУЮТЬ

Ірена БОВАНКО з дому Щипайло з Коломиї (Зах. Україна, Галичина) пошукує **о. БОРИЧУКА**, перебуваючого в Америці. Адрес: **Irena Bowanko, Stettheimerstr. 19, Ukr. Lager, Landchut (Bay), Germany, A. Z.**

Пошукують
ВАСИЛЯ САБАТЮК
зі села Семиківці, повіту Підгаєцького.

Пошукують
ІВАНА, МИХАЙЛА І ОЛЕКСУ КУЧМА
котрі походять зі Старого Міста повіту Підгаєцького.

Пошукують
ДМИТРА МИКИТИН
з Ляховець, повіт Богородчани, або
ДМИТРА ПИШ
з тої самої місцевости.

Дальше пошукують ДОБОШ ІВАНА зі села Костарівці, пов. Санок.
Маю для них листи від їх рідних і прошу інтересованих зголоситися по них до:

MICHAEL LULKA,
25 Sykes St., Sykesville, Pa.

Д-р ОСИП ОРИШКЕВИЧ
родом з Олеська, Галичина, пошукує своїх кревняків
БРОНІСЛАВА І ФРАНЦА ДЕНЕЩКІВ,
родом з Олеська. В році 1914 мешкали в Нюарк, Н. Дж. Писати:
JOSEPH PRYMAK,
2944 Hudson Street,
Baltimore 24, Md.

ДМИТРО ФІЦИК з Глібович Великих, пов. Бібрка, воєв. Львів, пошукує своїх братів **ПЕТРА І СТЕПАНА ФІЦИКА**, які мали би жити в Ню Йорку. За інформаціями звертатися на адресу:
JOSEPH TRUSH,
218 E. 6h St., . Yew York 3, N. Y

ТЕКЛЯ ЗАХАРКІВ пошукує своїх тіточних сестер **ЗОФІЮ ОПАЛКА й КСЕНЮ ДРОБНІЦЬКА.** По адресу прошу зголоситися до
Mrs. ANNA ZARICZNA
608 Marmion Ave., Toledo 7, Ohio

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення **пошукувань родини і знайомих різних скитальників** було поміщене у „Свободі" **безплатно**, хай вишле таке оголошення впрост до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

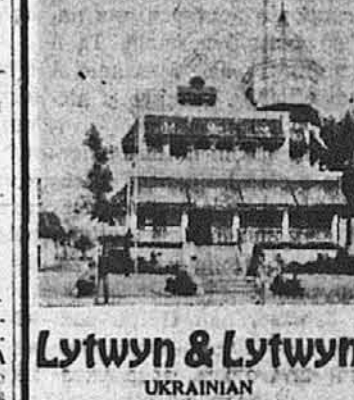
Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було **поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне,** то хай **разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове** оголошення, розміру 1½ цаля в одній колюмні, коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

ПОВІДОМЛЕННЯ

На питання, чи вільно посилати листи або **ПАКУНКИ** на мою урядову адресу до передання їх знакомим чи рідним в Німеччині, повідомляю, що це є заборонено. Ніякої відповідальности за них брати не можу.

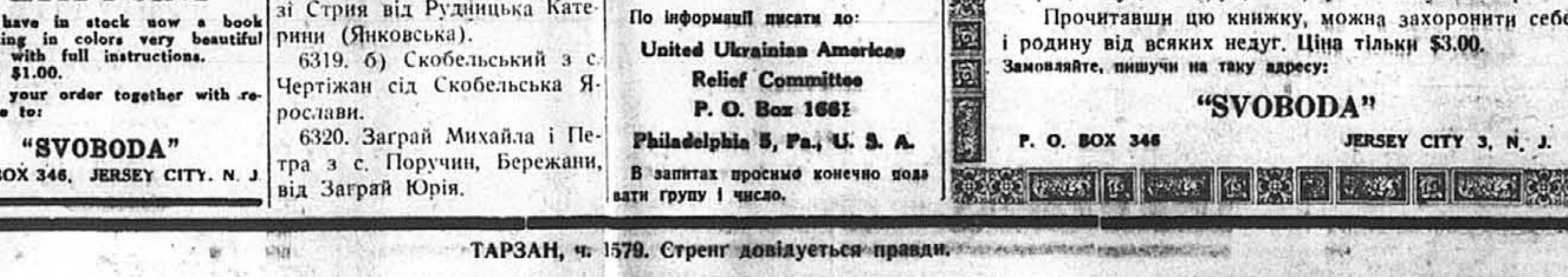
Василь Кузів.

ТАРЗАН, ч. 1579. Стренґ довідується правди.

Коли з наголовків у газеті Стренґ дізнався, що Лефті Луї ще живе, він зрозумів, що Бравн піддурив його, щоб стати мисливцем на слоні.

Безпритомний зі злости, Стренґ вхопив свого помислового товариша у свої дужі руки.

Коли Бравн намагався підняти стрільбу, Стренґ вирвав її з його рук.

Потім могутній Стренґ обкладав стусанами бандита, доки той не впав приголомшений внаслідок ран і упливу крови.

Безнадійно виправився Стренґ з пігмеями відшукати Анну.